

بسمه تعالی

دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی سیرجان

مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

واحد برنامه ریزی درسی

طرح دوره بالینی

مشخصات درس:

گروه آموزشی	جراحی	تعداد دانشجو	
عنوان درس	کارورزی جراحی	تعداد واحد	
مقطع و رشته تحصیلی	دکتری عمومی پزشکی	تاریخ شروع دوره	
نیمسال تحصیلی		تاریخ پایان دوره	
مدرس/مدرسین درس		روز و ساعت جلسات	
مستول درس (دروس اشتراکی)		دروس پیش نیاز	
روش برگزاری (حضور/مجازی/ترکیبی)		محل برگزاری	

شرح کلی درس:

درس کارورزی جراحی با هدف آشنایی فراگیران با اصول اساسی تشخیص، ارزیابی و درمان بیماران جراحی ارائه می‌شود. در این دوره، فراگیران با اخذ شرح حال و انجام معاینه فیزیکی، تفسیر یافته‌های بالینی و پاراکلینیک، تشخیص بیماری‌های شایع جراحی و اصول درمان آن‌ها آشنا می‌شوند. همچنین مباحثی مانند تروما، شوک، عفونت‌های جراحی، بیماری‌های دستگاه گوارش، کبد و مجاری صفراوی، پستان، تیروئید و سایر بیماری‌های مهم جراحی مورد بررسی قرار می‌گیرد. تأکید دوره بر کسب مهارت‌های عملی، حضور در راندهای آموزشی، مشاهده و ارزیابی بیماران و به کارگیری آموخته‌های نظری در محیط بالینی است.

هدف/اهداف کلی درس:

آشنایی دانشجو با اصول و مبانی مراقبت از بیماران جراحی در مراحل قبل، حین و بعد از عمل.
 کسب توانایی در ارزیابی وضعیت بیمار جراحی و شناسایی نیازهای جسمی و روانی وی.
 آشنایی و کسب مهارت در انجام مراقبت‌های پرستاری اختصاصی بیماران جراحی.
 توانایی شناسایی و پیشگیری از عوارض شایع پس از جراحی و گزارش به موقع آن‌ها.
 آشنایی با اصول ایمنی بیمار، کنترل عفونت و تکنیک‌های استریل در محیط جراحی.
 تقویت مهارت دانشجو در کار تیمی و ارتباط مؤثر با بیمار، خانواده و اعضای تیم درمان.
 به‌کارگیری آموخته‌های نظری در محیط بالینی و افزایش مهارت و اعتماد به نفس حرفه‌ای در مراقبت از بیماران جراحی.

روش تدریس:

☐	روش تدریس مبتنی بر حل مسئله	☐	روش تدریس سخنرانی
☐	روش تدریس ایفای نقش	☐	روش تدریس بحث گروهی
☐	روش تدریس مبتنی بر کار تیمی	☒	روش تدریس پرسش و پاسخ
☐	روش تدریس اکتشافی	☐	روش تدریس نمایشی
☒	روش تدریس در کنار تخت بیمار	☐	روش تدریس مبتنی بر مورد
		☐	روش تدریس در گروه‌های کوچک

سایر موارد: ...

مواد و وسایل آموزشی:

☐	ماکت	☐	پاورپوینت
☒	کتاب	☐	جزوه
☐	مانکن	☒	بیمار شبیه سازی شده
☐	وایت برد	☐	نرم افزار
☐	تصویر	☐	پوستر
☐	بیمار واقعی	☐	لوازم واقعی
☐	فایل صوتی	☒	فیلم آموزشی
سایر موارد: ...			

تکالیف و مسئولیت های فراگیران در عرصه ها و فرصت های آموزشی:

عرصه آموزش بالینی: بخش جراحی

- حضور منظم در بخش و آشنایی با ساختار، قوانین و روند ارائه خدمات به بیماران جراحی.
- بررسی وضعیت بیماران، گرفتن شرح حال، کنترل علائم حیاتی و ثبت و گزارش یافته های بالینی.
- مشارکت در مراقبت از بیماران قبل و بعد از عمل، شامل آماده سازی بیمار، مراقبت از محل عمل و پایش وضعیت عمومی بیمار.
- شناسایی علائم و عوارض احتمالی پس از جراحی و گزارش به موقع موارد غیرطبیعی به مسئول مربوطه.
- رعایت اصول کنترل عفونت، شست و شوی دست، تکنیک آسپتیک و ایمنی بیمار در انجام مراقبت ها.

فرصت های آموزش بالینی: ارائه گزارش و کنفرانس بالینی

- ارائه گزارش روزانه از وضعیت بیماران تحت مراقبت و بیان مشکلات و نیازهای آنان.
- شرکت فعال در گزارش صبحگاهی و بحث درباره تشخیص، روند درمان و مراقبت های بیماران جراحی.
- ارائه کنفرانس یا ژورنال کلاب با موضوعات مرتبط با بیماری ها و مراقبت های جراحی.
- مشارکت در بحث های موردی و استفاده از منابع علمی معتبر برای تکمیل دانش تخصصی.
- دریافت بازخورد از مربی و اصلاح عملکرد بالینی بر اساس نکات مطرح شده در جلسات آموزشی.

نحوه ارزیابی فراگیران:

☐	سئوالات چند گزینه ای	■	سئوالات تشریحی کوتاه پاسخ
☐	سئوالات صحیح-غلط	☐	سئوالات تشریحی بلند پاسخ
☐	کار عملی	■	سئوالات شفاهی
☐	چک لیست مشاهده عملکرد	☐	سئوالات جور کردنی
☐	پورتفولیو	☐	لاگ بوک
■	مشاهده مستقیم فعالیت های عملی/پروسیجرها (DOPS)	☐	آزمون بالینی ساختاریافته عینی (OSCE)
		☐	آزمون کوتاه مدت عملکرد بالینی (Mini-CEX)

سایر موارد: ...

ردیف	عناوین	نمره/درصد
۱	عملکرد و مهارت های بالینی در بخش جراحی، شامل ارزیابی بیمار، انجام مراقبت ها و رعایت اصول ایمنی و کنترل عفونت	نمره ۸ (۴۰٪)
۲	حضور، نظم، مسئولیت پذیری و مشارکت فعال در فعالیت های بالینی	نمره ۳ (۱۵٪)
۳	گزارش صبحگاهی، ارائه مورد بالینی، کنفرانس یا ژورنال کلاب	نمره ۳ (۱۵٪)
۴	ارزشیابی عملی و توانایی به کارگیری آموخته های نظری در محیط بالینی	نمره ۴ (۲۰٪)
۵	ارزشیابی پایانی شامل آزمون کتبی/شفاهی و جمع بندی عملکرد دانشجو	نمره ۲ (۱۰٪)

سیاست ها و قوانین:

- حضور منظم و به موقع دانشجو در تمامی جلسات و شیفت های تعیین شده الزامی است.
- رعایت مقررات بیمارستان، بخش جراحی و دستورالعمل های آموزشی دانشگاه الزامی است.
- رعایت اصول اخلاق حرفه ای، حفظ کرامت بیمار و محرمانگی اطلاعات پزشکی در تمام مراحل آموزش ضروری است.
- رعایت دقیق اصول کنترل عفونت، شست و شوی دست ها، استفاده صحیح از وسایل حفاظت فردی و تکنیک آسپتیک الزامی است.
- دانشجو موظف است کلیه اقدامات تشخیصی و درمانی را تحت نظر و با تأیید مربی یا کادر درمان مسئول انجام دهد.
- هرگونه تغییر در وضعیت بیمار، عارضه یا وضعیت غیرطبیعی باید به سرعت به مربی و پزشک/پرستار مسئول اطلاع داده شود.
- استفاده از تلفن همراه و وسایل غیرمرتبط با فعالیت آموزشی در محیط بالینی ممنوع یا محدود به موارد ضروری است.
- رعایت پوشش حرفه ای، بهداشت فردی و استفاده از کارت شناسایی در محیط بالینی الزامی است.
- دانشجو موظف است در فعالیتهای آموزشی مانند گزارش صبحگاهی، کنفرانس، ژورنال کلاب و بحث های موردی مشارکت فعال داشته باشد.
- ارزشیابی دانشجو بر اساس حضور، مسئولیت پذیری، مهارت های بالینی، رعایت اصول اخلاقی و ایمنی و مشارکت در فعالیتهای آموزشی انجام می شود

جدول زیر را بر اساس موضوع درس و یا مهارت و پروسیجری که در هر جلسه آموزش می دهید کامل کنید.

برنامه زمانبندی درس:

جلسه	عنوان جلسه	هدف کلی: هدف از یادگیری این مطلب آن است که دانشجو با...	اهداف رفتاری: دانشجو در پایان باید بتواند...	مدرس/مدرسین
۱	آنال-رکتوم	با آناتومی و بیماری‌های شایع کولون، رکتوم و آنوس، روش‌های تشخیص و اصول برخورد با بیماری‌های این ناحیه آشنا شود.	بیماری‌های شایع آنال-رکتوم را تعریف کند؛ شرح حال و معاینه مناسب را انجام دهد؛ روش‌های تشخیصی مانند کولونوسکوپی، رکتوسیگموئیدوسکوپی و آنوسکوپی را توضیح دهد؛ اصول تشخیص و درمان را بیان کند.	
۲	اصول شناخت جراحی و تروما	با اصول ارزیابی و برخورد اولیه و ثانویه با بیمار ترومایی و اصول مدیریت تروما آشنا شود.	تروما را تعریف کند؛ ارزیابی اولیه بیمار را بر اساس ABC انجام دهد؛ ارزیابی ثانویه را توضیح دهد؛ آسیب‌های اختصاصی اندام‌ها را شناسایی کند؛ اصول درمان و مدیریت بیمار ترومایی را بیان کند.	
۳	درد شکم؛ آپاندیسیت، بیماری‌های صفراوی و مجاری صفراوی	با علل شایع درد شکم و روش ارزیابی، تشخیص و درمان بیماری‌هایی مانند آپاندیسیت، بیماری‌های صفراوی، دیورتیکولیت و PUD آشنا شود.	علل مهم درد شکم را افتراق دهد؛ علائم و تظاهرات بالینی بیماری‌ها را بیان کند؛ معاینه بالینی مناسب انجام دهد؛ اقدامات تشخیصی مناسب را انتخاب کند؛ اصول درمان را توضیح دهد.	
۴	هموروئید، فیشر و فیستول مقعد	با بیماری‌های شایع اطراف مقعد، روش تشخیص و اصول درمان آن‌ها آشنا شود.	هموروئید، فیشر و فیستول مقعد را تعریف کند؛ شرح حال اختصاصی بگیرد؛ معاینه مناسب انجام دهد؛ تشخیص افتراقی را بیان کند؛ اصول درمان بیماری‌ها را توضیح دهد.	

۵	روده باریک و آپاندیس	با آناتومی و فیزیولوژی روده باریک، بیماری‌های مهم جراحی روده و آپاندیس آشنا شود.	آناتومی و فیزیولوژی روده باریک و آپاندیس را توضیح دهد؛ انسداد روده باریک و تشخیص افتراقی آن را شناسایی کند؛ بیماری کرون، ایسکمی مزانتریک و دیورتیکول مکل را توضیح دهد؛ علائم، تشخیص، درمان و عوارض آپاندیسیت را بیان کند.
۶	مری	با آناتومی و فیزیولوژی مری و بیماری‌های شایع و مهم جراحی مری آشنا شود.	آناتومی و فیزیولوژی مری را توضیح دهد؛ روش‌های تشخیصی بیماری‌های مری را معرفی کند؛ GERD، پرفوراسیون مری، فتق هیاتال و اختلالات حرکتی مری را تشخیص دهد؛ اصول برخورد با ضایعات خوش خیم و بدخیم و بلع مواد سوزاننده را بیان کند.
۷	کیسه صفرا و مجاری صفراوی	با آناتومی، فیزیولوژی و بیماری‌های جراحی کیسه صفرا و مجاری صفراوی آشنا شود.	آناتومی و فیزیولوژی سیستم صفراوی را توضیح دهد؛ بیماری سنگ صفراوی را از نظر پاتوژنز، تظاهرات و تشخیص بررسی کند؛ اصول درمان بیماری‌های صفراوی و سرطان‌های کیسه صفرا و مجاری صفراوی را بیان کند؛ عوارض آسیب مجاری صفراوی را بشناسد.
۸	پستان	با آناتومی، فیزیولوژی، بیماری‌های خوش خیم و بدخیم پستان و روش ارزیابی آن‌ها آشنا شود.	آناتومی و فیزیولوژی پستان را توضیح دهد؛ در بیمار مبتلا به توده پستان شرح حال و معاینه مناسب انجام دهد؛ بیماری‌های خوش خیم پستان را افتراق دهد؛ اصول ارزیابی و تشخیص سرطان پستان را بیان کند.
۹	شوک	با فیزیولوژی گردش خون، انواع شوک و اصول تشخیص و مدیریت بیمار دچار شوک آشنا شود.	شوک را تعریف کند؛ انواع شوک را نام ببرد؛ علائم کاهش پرفیوژن را شناسایی کند؛ بیمار دچار شوک را ارزیابی کند؛ اقدامات اولیه و اصول درمان انواع شوک را توضیح دهد.
۱۰	طحال و غدد لنفاوی	با آناتومی و فیزیولوژی طحال و غدد لنفاوی و بیماری‌های مهم جراحی آن‌ها آشنا شود.	آناتومی و فیزیولوژی طحال را توضیح دهد؛ معاینه بالینی طحال و غدد لنفاوی را انجام دهد؛ بیماری‌های جراحی طحال و اختلالات عملکردی آن را شناسایی کند؛ بیماری‌های مهم غدد لنفاوی را در

			تشخیص افتراقی قرار دهد.	
۱۱	تومورهای ریوی	با انواع تومورهای ریوی، عوامل خطر، علائم، روش‌های غربالگری و رویکرد تشخیصی و درمانی آشنا شود.	عوامل خطر سرطان ریه را بیان کند؛ ضایعات پیش‌بدخیم و بدخیم را افتراق دهد؛ علائم و یافته‌های معاینه سرطان ریه را شناسایی کند؛ افراد پرخطر را برای غربالگری شناسایی کند؛ رویکرد تشخیصی و درمانی را توضیح دهد.	
۱۲	ارزیابی بیماران قبل و بعد از عمل	با اصول ارزیابی و آماده‌سازی بیمار قبل از عمل و مراقبت و پایش بیمار پس از عمل آشنا شود.	شرح حال و معاینه قبل از عمل را انجام دهد؛ آزمایش‌ها و ارزیابی‌های ضروری قبل از عمل را تعیین کند؛ ریسک قلبی-ریوی را ارزیابی کند؛ تأثیر بیماری‌های زمینه‌ای را در مدیریت بیمار بررسی کند؛ درن‌ها و تیوب‌های شایع را مدیریت کند؛ عوارض شایع پس از عمل را شناسایی و اصول درمان آن‌ها را بیان کند.	
۱۳	تومورهای مدیاستن	با آناتومی مدیاستن، تظاهرات بالینی، روش‌های تشخیصی و انواع نئوپلاسم‌های مدیاستن آشنا شود.	آناتومی مدیاستن را توضیح دهد؛ شرح حال و معاینه مناسب انجام دهد؛ روش‌های تصویربرداری و مارکرهای سرمی را توضیح دهد؛ روش‌های نمونه‌برداری و بیوپسی را بشناسد؛ انواع تومورهای مدیاستن را در تشخیص افتراقی قرار دهد.	
۱۴	کیست هیداتید ریوی	با تظاهرات بالینی، روش‌های تشخیص، درمان و عوارض کیست هیداتید ریوی آشنا شود.	شرح حال و معاینه بیمار را انجام دهد؛ روش‌های تشخیصی کیست هیداتید ریوی را بیان کند؛ تشخیص افتراقی را مطرح کند؛ اصول درمان دارویی و جراحی را توضیح دهد؛ عوارض بیماری و درمان را شناسایی کند.	
۱۵	بیماری‌های دیافراگم	با بیماری‌های مهم دیافراگم، تظاهرات بالینی، روش‌های تشخیص و اصول درمان آن‌ها آشنا شود.	انواع فتق‌های دیافراگمی را نام ببرد؛ تظاهرات بالینی و روش‌های تشخیص را توضیح دهد؛ اصول درمان فتق‌های دیافراگمی را بیان کند؛ فلج دیافراگم را تشخیص دهد؛ اصول ترمیم دیافراگم را توضیح دهد.	

۱۶	شوگ	با ارزیابی اولیه، پاتوفیزیولوژی و انواع شوگ و اصول درمان آن‌ها آشنا شود.	ارزیابی اولیه بیمار دچار شوگ را انجام دهد؛ پاتوفیزیولوژی شوگ را توضیح دهد؛ انواع شوگ هیپوولومیک، تروماتیک، سپتیک، کاردیوژنیک و نوروزنیک را افتراق دهد؛ علائم هر نوع را شناسایی کند؛ اصول درمان و احیای بیمار را بیان کند.
۱۷	عفونت محل جراحی	با علل، عوامل میکروبی، روش‌های پیشگیری و اصول تشخیص و درمان عفونت‌های جراحی آشنا شود.	عوامل خطر عفونت محل جراحی را شناسایی کند؛ عوامل میکروبی شایع را نام ببرد؛ اصول پیشگیری و کنترل عفونت را توضیح دهد؛ عفونت زخم و عفونت داخل شکمی را تشخیص دهد؛ علائم سپسیس را شناسایی و اصول مدیریت آن را بیان کند.
۱۸	جدار شکم	با آناتومی جدار شکم، برش‌های جراحی، نقایص جدار شکم و بیماری‌های امنوم و مزانتر آشنا شود.	آناتومی جدار شکم را توضیح دهد؛ برش‌های شایع جراحی را بشناسد؛ نقایص مادرزادی جدار شکم را شناسایی کند؛ آناتومی امنوم و مزانتر را توضیح دهد؛ کیست‌ها و تومورهای مزانتریک را در تشخیص افتراقی قرار دهد.
۱۹	زخم و ترمیم زخم	با انواع زخم، مراحل ترمیم زخم و اصول ارزیابی و درمان زخم آشنا شود.	مراحل ترمیم زخم را توضیح دهد؛ انواع زخم را طبقه‌بندی کند؛ عوامل مؤثر بر ترمیم زخم را بیان کند؛ روند ترمیم زخم در ارگان‌های مختلف را توضیح دهد؛ اصول ارزیابی و مدیریت زخم را بیان کند.
۲۰	غدد	با آناتومی، فیزیولوژی و بیماری‌های جراحی تیروئید، پاراتیروئید و آدرنال آشنا شود.	آناتومی و فیزیولوژی تیروئید، پاراتیروئید و آدرنال را توضیح دهد؛ بیماری‌های خوش خیم و بدخیم تیروئید را شناسایی کند؛ اختلالات پرکاری و کم‌کاری پاراتیروئید را تشخیص دهد؛ اصول ارزیابی و درمان بیماری‌های تیروئید، پاراتیروئید و آدرنال را بیان کند.
۲۱	معدة	با آناتومی و فیزیولوژی معده، بیماری‌های شایع معده و عوارض جراحی آن آشنا شود.	آناتومی و فیزیولوژی معده را توضیح دهد؛ روش‌های تشخیص بیماری‌های معده را بیان کند؛ نقش هلیکوباکتر پیلوری را در بیماری‌های معده توضیح دهد؛ بیماری‌های زخم معده و ضایعات

	خوش خیم معده را تشخیص دهد؛ عوارض شایع پس از جراحی معده را شناسایی و اصول ارزیابی و درمان آن‌ها را بیان کند.		
--	---	--	--

منابع درس:

منابع درس

۱. Schwartz's Principles of Surgery منبع اصلی مباحث جراحی عمومی و اصول تشخیص و درمان بیماری‌های جراحی .
۲. Sabiston Textbook of Surgery: The Biological Basis of Modern Surgical Practice مرجع جامع جراحی عمومی .
۳. Bailey & Love's Short Practice of Surgery مرجع آموزشی مناسب برای دانشجویان پزشکی و مباحث جراحی عمومی .
۴. ACS Surgery: Principles and Practice مرجع تکمیلی برای اصول و روش‌های جراحی .
۵. ATLS (Advanced Trauma Life Support), American College of Surgeons مرجع مباحث تروما و ارزیابی و مدیریت اولیه بیمار ترومایی .
۶. منابع آموزشی و دستورالعمل‌های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در زمینه مراقبت و آموزش بالینی جراحی .
۷. جزوات، اسلایدها و مطالب آموزشی ارائه شده توسط گروه جراحی دانشگاه علوم پزشکی بم .
۸. UpToDate برای بررسی مطالب به روز در زمینه تشخیص و درمان بیماری‌های جراحی .
۹. راهنماها و گایدلاین‌های معتبر انجمن‌های تخصصی جراحی برای مباحث تشخیصی و درمانی .

منابع پیشنهادی اصلی برای درج در فرم:

Schwartz، Sabiston، Bailey & Love، ATLS و U